

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/206/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117221406
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6117221406.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a sudcov Mgr. Janky Benkovičovej a Mgr. Martina Štubniaka, v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej V. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. XX, XXX XX G., o zaplatenie 7.428,91 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13Csp/144/2017-73 zo 05. 04. 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol (druhý výrok rozsudku) a vo výroku o trovách konania (tretí výrok rozsudku) **p o t v r d z u j e.**

II. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi **n e p r i z n á v a.**

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvostupňový súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.428,91 Eur spolu s kapitalizovaným úrokom vo výške 279,96 Eur a kapitalizovaným úrokom z omeškania vo výške 15,48 Eur, spolu s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 7.428,91 Eur od 23. 06. 2017 až do zaplatenia, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti odvolaním napadnutého rozsudku. Prvostupňový súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 7.428,91 Eur, úrokov vo výške 279,96 Eur, úrokov z omeškania vo výške 15,48 Eur, zmluvného úroku vo výške 13,90 % ročne z nezaplatennej istiny 7 428,91 Eur od 23. 06. 2017 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatennej istiny a nezaplatených úrokov od 23. 06. 2017 do zaplatenia a náhrady trov konania na základe úverovej zmluvy č. 000000000029454 zo dňa 22. 01. 2013.

3. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 22. 01. 2013 uzatvoril so žalovanou úverovú zmluvu č. 000000000029454, na základe ktorej jej poskytol peňažné prostriedky vo výške 10.000,- Eur. Po vyčerpaní poskytnutého úveru žalovaná porušila svoje zmluvné povinnosti (prestala uhrádzať jednotlivé splátky riadne a včas), a preto žalobca na základe výzvy na predčasné splatenie úveru rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 22. 06. 2017 v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka, a to po zaslaní upozornenia na možnosť zosplatenia druhou upomienkou, opakovaným upozornením zo dňa 18. 01. 2017.

4. Žalovaná na pojednávaní konanom dňa 05. 04. 2018 vo svojej výpovedi uviedla, že si je dlhu voči žalobcovi vedomá. Pohľadávku žalobcu nerozporovala, po vyhlásení rozhodnutia sa výslovne vzdala práva podať odvolanie v zmysle § 368 CSP.

5. Vec právne súd prvej inštancie posúdil podľa § 497 Obchodného zákonníka, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vec právne posúdil tiež podľa § 1 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), podľa § 2 písm. d) Zákona o spotrebiteľských úveroch, § 9 ods. 1, 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, podľa § 11 ods. 9 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Na vec tiež aplikoval § 52 ods. 1, 3 a 4 Občianskeho zákonníka (ďalej tiež „OZ“) a § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vec právne posúdil tiež podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 10c Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ...

6. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je sčasti dôvodná. V konaní nebolo sporené, že sporové strany uzatvorili dňa 22. 01. 2013 úverovú zmluvu č. 000000000029454 v zmysle § 497 Obchodného zákonníka, ktorá je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. a vzhľadom na povahu zmluvných strán aj zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasl. OZ. Prvostupňový súd preskúmaním zmluvy zistil, že má písomnú formu a obsahuje náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z s výnimkou rozlíšenia splátky na istinu, úroky a poplatky podľa § 9 ods. 2 písm. k/ citovaného zákona, čo však v zmysle uznesenia NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. 02. 2018 nie je potrebné. Koštatoval, že nebolo sporené, že na základe zmluvy žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 10 000,- Eur, ktorý sa zaviazala splatiť v 120 pravidelných mesačných splátkach po 155,56 Eur splatných do 17. dňa v mesiaci, so splatnosťou prvej splátky dňa 18. 02. 2013, poslednej dňa 17. 01. 2023. V bode 1.2 zmluvy bol dohodnutý fixný zmluvný úrok vo výške 13,90 % ročne do splatnosti. Pre prípad omeškania so splácaním sa zmluvné strany dohodli na úroku z omeškania vo výške 8 % ročne (bod 4.1, 4.3 zmluvy). Taktiež mal prvostupňový súd z prehľadu splácania preukázanú výšku čerpaného úveru, rozsah jeho splatenia žalovanou, spôsob započítania jednotlivých splátok žalobcom a porušenie povinnosti žalovanej splácať úver riadne a včas, v dôsledku čoho žalobca v súlade s § 53 ods. 9 OZ v spojení s čl. 4.2.1 zmluvy predčasne úver zosplatnil k 22. 06. 2017 na základe výzvy na predčasné splatenie úveru zo dňa 22. 06. 2017. Ku dňu zosplatnenia úveru predstavoval dlh žalovanej po zohľadnení jej úhrad na istine 7 428,91 Eur (10 000 - 2571,09 Eur), na úrokoch 279,96 Eur (5 476,57 - 5 196,61 Eur), na úrokoch z omeškania 15,48 Eur. Keďže žalovaná zánik pohľadávky netvrdila, súd žalobe vyhovel v časti nezaplatenej istiny 7 428,91 Eur, zmluvného úroku do zosplatnenia úveru vo výške 279,96 Eur (v zmysle § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s bodom 1.2 zmluvy), úroku z omeškania do zosplatnenia úveru vo výške 15,48 Eur, čo spolu predstavuje sumu 7 724,35 Eur. Výšku kapitalizovaného zmluvného úroku a úroku z omeškania mal súd preukázanú z ich špecifikácie predloženej žalobcom (č.l. 11, 12 spisu).

7. Pokiaľ žalobca žiadal zmluvný úrok 13,90 % ročne aj po splatnosti úveru, t.j. po 22. 06. 2017, prvostupňový súd žalobu v tejto časti zamietol majúc za to, že po splatnosti úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania, nie však už zmluvné úroky. V tejto súvislosti prvostupňový súd poukázal na rozhodnutia viacerých odvolacích súdov Slovenskej republiky.

8. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si aj uplatnil úroky z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatenej istiny a nezaplatených úrokov od 23. 06. 2017 do zaplatenia, ktoré prvostupňový súd nepriznal v uplatnenom rozsahu. Konštatoval, že úroky sú príslušenstvom pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Právo požadovať po dlžníkovi príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania zo zmluvných úrokov) veriteľ nemá preto, že tak občiansky ani obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú (viď napr. rozhodnutia NS ČR sp. zn. 35Odo 101/2002 zo dňa 24. 03. 2004, sp. zn. 32 Cdo 2865/2007 zo dňa 24. 09. 2008, sp. zn. 29Odo/689/2006, sp. zn. 31Cdo/2036/2009) a to v súvislosti so znením ustanovenia § 39 OZ ani vtedy, keby to bolo zmluvnými stranami dohodnuté. Z uvedených rozhodnutí je možné ustáliť, že dohoda o platení úrokov z omeškania zo zmluvných úrokov je v zmysle § 39 OZ neplatná pre rozpor so zákonom. Zmluvné strany majú tiež možnosť dohodnúť sa, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny. V prípade spotrebiteľských vzťahov je však nutné vyhodnotiť platnosť resp. neplatnosť takejto dohody v prospech spotrebiteľa, a preto ani takáto prípadná dohoda by nemohla byť vyhodnotená inak, ako neplatný právny úkon. Uviedol, že preto by žalobcovi ani v tomto prípade nemohli byť priznané úroky z omeškania z dohodnutých úrokov (viď napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/40/2017 zo dňa 19. 12. 2017, rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn.

7Co/362/2017 zo dňa 24. 01. 2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/138/2017 z 23. 05. 2017). Vzhľadom na uvedené súd vyhovel žalobe v časti úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne z istiny 7 428,91 Eur od 23. 06. 2017 do zaplatenia a v časti úrokov z omeškania z kapitalizovaných zmluvných úrokov od 23. 06. 2017 do zaplatenia žalobu zamietol.

9. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol aplikujúc § 255 ods. 1 CSP a pretože bol žalobca v spore neúspešný len v nepatrnej časti príslušenstva, súd prvej inštancie uzavrel, že má nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu voči žalovanej.

10. V zákonnej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalobca (ďalej tiež odvolateľ) napádajúc ho v zamietajúcej časti. Požadoval aby odvolací súd zmenil odvolaním napadnuté rozhodnutie v napadnutom výroku a zaviazal žalovanú uhradiť žalobcovi úrok vo výške 13,90% ročne z nezaplatených istiny 7.248,91 Eur od 23. 06. 2017 do zaplatenia a úrok z omeškania 8% ročne z nezaplatených úrokov 279,96 Eur od 23. 06. 2017 do zaplatenia, to všetko v lehote troch dní a aby odvolací súd žalobcovi priznal aj náhradu trov odvolacieho konania.

11. Podľa žalobcu jeho nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na úpravu ust. § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka a komentár k Obchodnému zákonníku, podľa ktorého povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru, pričom pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úroky z úveru a jednak na úrok z omeškania. Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podobná a preto je samozrejme rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. V ďalšom poukázal na aktuálnu rozhodovaciu prax, konkrétne na rozhodnutia Krajského súdu Žilina č. k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31. 01. 2017, Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29. 11. 2017, Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Co/28/2017 - 94 zo dňa 27. 02. 2018, Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co 193/2017-88 zo dňa 07. 12. 2017, podľa ktorých je úrok z úveru nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ako skutočnosť zakladajúca vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, teda samotný vznik nároku na úrok z úveru to neovplyvňuje.

12. Tiež odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/212/2014 zo dňa 21. 08. 2014, podľa ktorého zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali. Napokon poukázal na návrh zákona neskôr prijatý pod č. 106/2014 Z. z., ktorý pôvodne obsahoval ustanovenie, ktorým sa navrhovalo doplnenie Občianskeho zákonníka o ustanovenie, že úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ale táto zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a žiadna iná novelizácia neobsahuje ustanovenie upierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení. K uplatnenému úroku z omeškania z obchodného úroku vyčísleného ku dňu zosplatnenia úveru žalobca poukázal na citáciu rozsudku Krajského súdu Prešov zo dňa 27. 03. 2008, sp. zn. 4Cob/62/2007, v ktorom súd konštatoval, že pri úrokoch z poskytnutého úveru je možné pri omeškaní požadovať z týchto zmeškaných úrokov úroky z omeškania. Vzhľadom na uvedené rozhodnutie s poukazom na ústavný princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je aj predvídateľná a konzistentná judikatúra, má žalobca za to, že má nárok na úrok z omeškania aj zo zmluvných úrokov vyčíslených do zosplatnenia úveru.

13. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

14. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario s použitím § 219 ods. 3 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku, ktorým prvostupňový súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol (druhý výrok rozsudku) a v súvisiacom výroku o trovách konania (tretí výrok rozsudku) podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

15. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu, vychádzajúc z dôvodov a rozsahu odvolania (§ 379 a 380 CSP), po preskúmaní rozsudku prvostupňového súdu v odvolaní napadnutých výrokoch konštatuje správnosť dôvodov a právnych úvah, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol. Je potrebné zdôrazniť, že žalobca, ktorý ako odvolateľ namietal vecnú správnosť v meritornom výroku rozsudku súdu prvej inštancie, neuviedol v odvolaní žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli známe súdu prvej inštancie, ani nežiadal doplniť dokazovanie za podmienok stanovených v ustanovení § 384 ods. 2 a 3 Civilného sporového poriadku o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré nemohli byť bez

jeho viny prezentované v prvostupňovom konaní. Odvolaním len spochybnil vyvodený právny názor súdu prvej inštancie na podklade vykonaného dokazovania a namietal dôvody a právne posúdenie vecí, pokiaľ prvostupňový súd uviedol, akými úvahami sa spravoval a na podklade ktorých skutočností zaujal právny názor vyslovený v meritórnom výroku rozsudku, ktorý napadol odvolaním žalobca.

16. Predmetom a rámcom odvolacieho konania bolo zodpovedanie otázky, či je z hľadiska posúdenia dôvodnosti uplatnených úrokov z poskytnutého spotrebiteľského úveru možné a nutné aplikovať na daný zmluvný vzťah ustanovenia Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, predovšetkým ustanovenia § 502 a § 503 Obchodného zákonníka, ktorých aplikácie sa odvolateľ dovoľáva. Aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka má potom zásadný vplyv na posúdenie aj nároku veriteľa na úroky z úveru po predčasnom zosplatnení úveru a po vzniku omeškania dlžníka s vrátením sumy poskytnutého úveru.

17. Podľa ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

18. Odvolací súd sa predovšetkým vysporiadal s argumentáciou žalobcu, ktorý síce zhodne s právnym názorom vysloveným súdom prvej inštancie nespochybňuje, že daný zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným vyplývajúci zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere je nutné posudzovať z hľadiska spotrebiteľského práva a s poukazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy, avšak argumentuje, že pokiaľ ide o omeškanie dlžníka s vrátením peňažnej sumy (ktorého právne následky sú upravené odlišne v občianskoprávnej a obchodnej úprave), táto sa spravuje ustanovením § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Odvolací súd poznamenáva, že na tento argument žalobcu, a to vzhľadom na citované zákonné ustanovenie § 52 ods. 2 vety tretej Občianskeho zákonníka, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka a to aj za predpokladu, ak by sa inak riadili normami obchodného práva, tak nemožno prihliadnuť. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere predurčuje aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka nielen na ochranu spotrebiteľa pred nepriateľnými zmluvnými podmienkami, ale aj na posúdenie všetkých iných právne relevantných skutočností z právneho vzťahu založeného touto zmluvou, i keď ide o absolútny obchod v zmysle Obchodného zákonníka. Preto je nevyhnutná už len aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka aj pri posúdení danosti a zákonnosti žalobcom uplatneného nároku na úroky po zosplatnení úveru a taktiež na úroky z omeškania aj z úrokov z úveru, teda na príslušenstvo z príslušenstva. Význam inštitútu spotrebiteľskej zmluvy a legislatívne osobitne upravených práv a povinností vo vzťahoch, v ktorých ako zmluvná strana vystupuje spotrebiteľ, spočíva v zabezpečení zvýšenej miery ochrany práv spotrebiteľa.

19. Podľa ustanovenia § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení. Podľa citovaného ustanovenia, odseku 2, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

20. Podľa ustanovenia § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia posudzovanej zmluvy, od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

21. Relevantné z hľadiska posúdenia správnosti úvahy prvoinštančného súdu je zodpovedanie otázky, či bol správny záver súdu, že veriteľ si po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, ktorý bol dlžník v zmysle zmluvných dojednaní povinný dovtedy uhrádzať v splátkach (ako sa to stalo v konkrétnom prípade) môže voči dlžníkovi uplatňovať popri istine súčasne úroky, ako aj úroky z omeškania, nakoľko

sa dlžník preukázateľne dostal do omeškania so splnením svojho dlhu (v dôsledku čoho aj veriteľ pristúpil k svojmu jednostrannému právnomu úkonu). V konaní nebolo sporné, že žalobca, ako veriteľ listom zo dňa 22.06.2017 vyhlásil predčasnú/mimoriadnu splatnosť Zmluvy o spotrebiteľskom úvere číslo 00000000029454 a to v dôsledku nesplácania poskytnutého úveru dlžníkom riadne a včas, bola dlžníkovi poskytnutá dodatočná lehota na zaplatenie celého dlhu vrátane príslušenstva (do 02.07.2017), pričom márnym uplynutím aj tejto dodatočnej lehoty na plnenie sa dlžník dostal do omeškania. V nadväznosti na uvedené je potom následne nutné vychádzať z citovaného ustanovenia § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý pre prípad omeškania dlžníka plniť peňažný záväzok riadne a včas, poskytuje veriteľovi právo od zmluvy odstúpiť, pričom z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka jednoznačne vyplýva, že dochádza aj k modifikácii peňažného nároku veriteľa, pretože zákon ustanovuje, že pokiaľ ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení už len úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

22. Odvolací súd poznamenáva, že z tohto zákonného ustanovenia je zrejmé, že po vyhlásení predčasnej splatnosti celého úveru, resp. po ukončení celého zmluvného vzťahu výpoveďou zmluvy, je veriteľ oprávnený požadovať od dlžníka popri plnení (pričom plnenie je nutné chápať do momentu zosplatenia celého dlhu ako súhrnnú sumu zosplateného peňažného dlhu dlžníka, ktorý obsahuje jednak istinu, prípadné poplatky za poskytnutie peňažných prostriedkov, ako aj úrok za poskytnutie peňažných prostriedkov), len zákonné sankčné mechanizmy za omeškanie dlžníka a to úrok z omeškania, pokiaľ nie je podľa Občianskeho zákonníka oprávnený požadovať od dlžníka poplatok z omeškania, pričom výška uvedených sankčných mechanizmov je vykonávacím predpisom limitovaná a nezávisí tak od svojvoľe veriteľa, a dokonca ani od dohody s dlžníkom. Z dikcie uvedeného zákonného ustanovenia § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka tak nevyplýva, že by bol veriteľ oprávnený po zosplatení celého dlhu (vrátane istiny, poplatkov a dovtedajších úrokov zosplateného dlhu) požadovať okrem zákonom prípustných sankčných prostriedkov z omeškania dlžníka aj úroky z dlžnej sumy. Súd prvej inštancie tak vecne správne druhým výrokom rozsudku zamietol zvyšnú časť žaloby, a to čo do nároku uplatneného žalobcom na zaplatenie úroku vo výške 13,90 % ročne z nezaplatennej istiny od 23.06.2017 do zaplatenia a to z dôvodu, že v dôsledku vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru prináleží veriteľovi od doby zosplatenia úveru len úrok z omeškania a nie už samotný úrok z úveru, pretože dlžník sa dostal do omeškania a nastupuje tak režim platenia úrokov z omeškania v zmysle ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Takýto záver je logický, pretože z podstaty zmluvného úroku vyplýva, že je odplatom za užívanie finančných prostriedkov, ktoré poskytol veriteľ dlžníkovi do doby splatnosti dlhu. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo ku dvojnásobnému zaťažaniu a to jednak v podobe úrokov z úveru a jednak úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi a to v neprospech spotrebiteľa. Nie je pritom rozhodujúce, či splatnosť pohľadávky nastane v dohodnutej dobe, alebo skôr, ak veriteľ využil právo požadovať splatenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej splátky podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka. Po splatnosti pohľadávky možno požadovať len úroky z omeškania. Nemožno sa stotožniť s argumentáciou žalobcu, podľa ktorej má veriteľ právo na zmluvné úroky aj počas doby, v ktorej je dlžníkom v omeškaní s vrátením úveru, pretože aj počas tejto doby veriteľ nemá možnosť so svojimi peňažnými prostriedkami nakladať a dlžník by mal mať povinnosť kompenzovať veriteľa za celý čas, ktorý istinu skutočne užíval až do jej faktického vrátenia veriteľovi. Sankciou za omeškanie dlžníka a jeho motiváciou čo najskôr pohľadávku zaplatiť, ale aj kompenzáciou veriteľa za nemožnosť používať istinu, sú od okamihu, ako sa dlžník dostane do omeškania, úroky z omeškania. Zo zákona (§ 565 Občianskeho zákonníka) spotrebiteľovi stratou výhody splátok vzniká voči veriteľovi nová povinnosť - zaplatiť celú pohľadávku a to naraz, teda povinnosť zaplatiť veriteľovi nesplatenú istinu a splatné úroky, výška ktorých sa ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zafixuje. Zákon pritom otázku splatnosti zvyšku pohľadávky po strate výhody splátok osobitne nerieši. Je preto nevyhnutné aplikovať ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka a túto pohľadávku považovať za jednorazovo splatnú ako celok odo dňa nasledujúceho po žiadosti veriteľa, pokiaľ sa účastníci nedohodnú inak. Nakoľko pôvodný zmluvný vzťah - a tým aj vzájomné práva a povinnosti z neho vyplývajúce - sa zásadným spôsobom menia momentom vyhlásenia predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru, práve týmto okamihom nastupuje nová povinnosť spotrebiteľa a práve v tomto okamihu sa zastavuje zmluvne dohodnutá povinnosť spotrebiteľa platiť riadne dohodnuté úroky a spotrebiteľ je povinný vrátiť veriteľovi popri nesplatennej istine len tie úroky, ktoré boli splatné ku momentu vyhlásenia predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka - zmena v obsahu záväzku). Zmena v obsahu záväzku potom aj spôsobuje novú povinnosť dlžníka - od momentu omeškania s vrátením celej

istiny vrátane kapitalizovaného úroku k vyhláseniu predčasnej splatnosti celého dlhu - platiť z takejto sumy kapitalizovaného dlhu aj úroky z omeškania v zákonnej výške. Je to povinnosť dlžníka vyplývajúca ex lege - z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak by veriteľ popri riadnych úrokoch (ako ceny peňazí) od dlžníka požadoval aj úroky z omeškania z istiny, vlastne by sa istina veriteľovi zhodnocovala duplicitne. Jedenkrát vo forme riadnych úrokov, ktoré by ako cenu peňazí požadoval veriteľ za to, že dlžník nevrátil celú istinu včas, druhýkrát vo forme úrokov z omeškania, ktoré by veriteľ požadoval z toho istého titulu, teda, že spotrebiteľ nevrátil celú istinu včas. Takejto požiadavke by súd musel odoprieť ochranu okrem vyššie uvedených dôvodov aj z titulu rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), prípadne vzhľadom na zjavné zneužitie práva (článok 5 Civilného sporového poriadku). Odvolací súd s poukazom na argumentáciu uvedenú vyššie tak konštatuje, že niet zákonného ustanovenia, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania.

23. Pokiaľ žalobca v odvolaní argumentuje ustanovením § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, odhliadnuc od už uvedeného, že na spotrebiteľský právny vzťah v súlade s ustanovením § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka a 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je možné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, odvolací súd pre úplnosť považuje za potrebné zdôrazniť, že táto argumentácia žalobcu by bola nesprávna aj za predpokladu aplikability Obchodného zákonníka na nespotebiteľský vzťah. Vychádzajúc zo znenia ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka je zrejme, že toto zákonné ustanovenie upravuje otázku splácania úrokov výlučne pre prípad predčasného splatenia úveru zo strany dlžníka. Ustanovenie zakotvuje, že ak sa naplní hypotéza prvej vety (dlžník je oprávnený vrátiť peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve), dlžník nebude povinný platiť úroky pre celé úrokové obdobie dohodnutého úveru v zmysle úverovej zmluvy, ale len do obdobia, kedy peniaze vrátil. Citované znenie ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka tak upravuje výlučne splatnosť úroku len v prípade predčasného splatenia úveru zo strany dlžníka v dôsledku jeho vôle zaplatiť úver predčasne (ktorá situácia v danom spore, odhliadnuc od nemožnosti aplikovať Obchodný zákonník, v danej veci ani nenastala), pričom je nevyhnutné mať na zreteli aj skutočnosť, že Obchodný zákonník splatnosť úrokov upravuje v ustanovení § 503 ods. 1 a 2, ktoré veriteľa oprávňuje na riadny úrok len do momentu vzniku záväzku vrátiť peňažné prostriedky veriteľovi, nie do momentu ich skutočného vrátenia.

24. Taktiež pokiaľ žalobca v odvolaní argumentuje, že úroky dojednané v zmluve o spotrebiteľských úveroch sú vyjadrením ceny peňazí, odvolací súd poznamenáva, že tento názor nijako nespochybňuje a úrok predstavuje vopred dojednanú odplatu za užívanie istiny. Odvolací súd poznamenáva, že banka, ako veriteľ, počas procesu kontraktácie určuje svoje úverové podmienky v rámci ktorých stanovuje aj odplatu za poskytnutie úveru za isté dohodnuté úverové obdobie a od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úver si stanovuje za dané ohraničené úverové obdobie, na ktoré sa úverový vzťah uzatvára, do splatnosti pohľadávky. Preto práve cena za úver za úverové obdobie do splatnosti úveru vyjadruje cenu úveru a je teda pojmovo jednoznačne odlišiteľná od sankcií za omeškanie s plnením dlhu veriteľa. Pokiaľ sa žalobca dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav, že veriteľ a spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve, odvolací súd poznamenáva, že bol to práve veriteľ, ktorý svojim jednostranným právnym úkonom spôsobil zmenu zmluvne dojednaných podmienok a zmenu záväzku, ktorá bola vyvolaná omeškaním spotrebiteľa a viedla k predčasnemu zosplateniu úveru zo strany veriteľa. K predčasnemu zosplateniu záväzku spotrebiteľa došlo teda výlučne konaním veriteľa. Bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou v obsahu záväzku určil aj nový režim ďalšieho plnenia záväzku svojim jednostranným adresným právnym úkonom. Predčasné zosplatenie úveru je sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Podstatný rozdiel medzi výhodou splátok a stavom jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že veriteľ pri režime splátok nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy - istiny, ktorá sa iba postupne v pravidelných anuitných splátkach vracia a tento stav nedostatku je vykompenzovaný nárokom veriteľa na úrok z požičanej istiny. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto voľne nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu s istinou v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Pri vyvolaní stavu predčasnosti splatenia úveru tak vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane úrokov kapitalizovaných podľa splatenia úveru. Týmto právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, ktorým má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov a v dôsledku toho odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s požičanými

peniazmi, ktoré dlžník nemá právo ďalej zadržiavať a stratil režim výhody splátok. Pokiaľ teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul zadržiavať peňažné prostriedky u seba a tieto naďalej legitímne užívať, nie je potom ani dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, keď spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti plnenia a veriteľ by ďalej inkasoval úrok zo sumy, ktorú mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa poprel účinky veriteľ vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako kedy k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by boli upierané práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd by pripustením takéhoto stavu toleroval založenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami dodávateľa voči spotrebiteľovi a pokiaľ žalobca v odvolaní poukázal na proporionalitu práv a povinností dlžníka a veriteľa, odvolací súd poznamenáva, že tolerovaním takéhoto stavu by podporoval nielen hrubú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami v neprospech spotrebiteľa, ale aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potencionálnej nečinnosti, respektíve až zneužívať stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Odobrením takéhoto stavu a to priznaním nároku veriteľa po vyvolanej zmene obsahu záväzku požadovať od dlžníka úroky popri úrokoch z omeškania, by sa poprel celý zmysel ochrany spotrebiteľa pred nekonečným nabaľovaním istiny o ďalšie a ďalšie úroky a úroky z omeškania. Pokiaľ tak spotrebiteľ neoprávnene peňažné prostriedky zadržiava, v prípade takéhoto protiprávneho stavu patria druhej zmluvnej strane len sankcie vymedzené v ustanovení § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 3 a § 3a Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z..

25. Rovnako je nutné prisvedčiť záveru súdu prvej inštancie, že žalobca nemá právny nárok ani na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 8% ročne z nezaplatennej istiny a z nezaplatených úrokov od 23.06.2017 do zaplatenia. Odvolací súd poukazuje na znenie ustanovenia § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z., ktoré ustanovuje zákaz veriteľom od spotrebiteľa požadovať úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Právo požadovať príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania z úrokov) veriteľovi nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia a je možné prisvedčiť aj názoru súdu prvej inštancie, že aj v prípade, ak by toto právo obsahovala zmluva o spotrebiteľskom úvere vo svojom formulárovom koncipovaní, je nevyhnutné mať na zreteli, že dohody, prípadne iné zmluvné dojednania, podľa ktorých mal spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania platiť aj ďalšie sankcie po splatnosti pohľadávky, teda úroky z omeškania aj z úrokov, spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a sú s poukazom na zákonnú úpravu § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné a tým absolútne neplatné. Absolútne neplatné je takéto dojednanie aj s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpornosť s dobrými mravmi, pričom celkom jednoznačne tým, že popiera dikciu zákona, svojím dopadom na právny vzťah spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to výrazne v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd navyše poukazuje na znenie ustanovenia § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, obsahujúceho výkladové pravidlo, v zmysle ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

26. Možno potom zhrnúť, že právne a skutkové závery, na základe ktorých súd prvej inštancie meritórne rozhodol, boli vecne správne. Správne súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti uplatneného úroku vo výške 13,90 % ročne z nezaplatennej sumy istiny aj po splatnosti úveru, teda od 23.06.2017 do zaplatenia, ako aj v časti požadovaných úrokov z omeškania vo výške 8% ročne z nezaplatennej istiny a nezaplatených úrokov od 23.06.2017 do zaplatenia.

27. Odvolací súd preto, po oboznámení sa s dôvodmi odvolania a po zvážení všetkých relevantných skutočností rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom druhom výroku, ktorým súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol, podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

28. Odvolací súd zároveň potvrdil ako vecne správny aj závislý výrok o náhrade trov prvostupňového konania, keďže zodpovedá ustanoveniu § 255 ods. 1 CSP a zásade procesného úspechu v konaní, pričom žalovaná voči rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie nepodala, preto odvolací súd, aj pokiaľ by eventuálne zvažoval a vyhodnocoval mieru procesného úspechu a neúspechu strán sporu (nakoľko súd sčasti žalobu zamietol), nebol by oprávnený, rešpektujúc čl. 16 ods. 3 CSP, rozhodnúť v neprospech žalobcu.

29. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu strán v konaní (§ 255 ods. 1 CSP) a vyslovil, že žalovanej, ktorej by ako procesne plne úspešnej strane v odvolacom konaní inak vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania, náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva, nakoľko jej celkom zjavne žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).